

Uwagi z analizy prac uczniów przesłanych przez szkoły, które przeprowadziły próbny sprawdzian 8 lutego 2005 r.

Eksperci Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie przygotowali, jak co roku, materiały pomocnicze dla nauczycieli i uczniów w postaci zestawów zadań egzaminacyjnych wraz z kartoteką, instrukcją testowania, kluczem odpowiedzi i schematem punktowania. Do dyrektora szkoły należała decyzja o sposobie wykorzystania materiałów. Można było wykorzystać je do ćwiczeń na lekcjach lub do przeprowadzenia próbnego sprawdzianu.

Celem przygotowania i udostępnienia szkołom materiałów pomocniczych było przede wszystkim:

- ❖ upowszechnianie zasad kryterialnego oceniania obowiązujących podczas zewnętrznego sprawdzianu,
- ❖ doskonalenie umiejętności egzaminatorów i nauczycieli w zakresie stosowania schematów i kryteriów oceniania,
- ❖ stworzenie warunków do obiektywnej oceny osiągnięć uczniów z komentarzem do oceny.

W pierwszym tygodniu lutego każda szkoła podstawowa otrzymała na płycie CD standardowy zestaw zadań, zestaw zadań dla uczniów niesłyszących/ słabo słyszących oraz zestaw zadań dla uczniów z trudnościami w uczeniu wraz z kartotekami i kartami odpowiedzi. Materiały pomocnicze przesłane do szkół należało traktować jako poufne i można je było upowszechnić nie wcześniej niż 8 lutego 2005 r. o godz. 9⁰⁰. Próbnny sprawdzian zdecydowało się przeprowadzić około 75% szkół podstawowych województwa śląskiego. Dyrektorzy informowali OKE elektronicznie (na specjalnie w tym celu utworzony adres e-mailowy) o swojej decyzji przeprowadzenia próbnego sprawdzianu z zastosowaniem opracowanego przez OKE zestawu zadań.

Tabela 1. Procent szkół w powiatach, które przeprowadziły próbny sprawdzian w zaproponowanym terminie

Powiaty	% szkół	Powiaty	% szkół
będziński	69%	Bielsko-Biała	66%
Dąbrowa Górnicza	75%	bielski	81%
cieszyński	69%	Bytom, Piekary Śląskie	62%
Częstochowa	78%	Chorzów, Siemianowice, Świętochłowice	70%
częstochowski	68%	Gliwice	69%
kłobucki	73%	gliwicki	77%
lubliniecki	47%	Jaworzno, Mysłowice	56%
mikołowski, Żory, Jastrzębie Zdrój	61%	Katowice	74%
myszkowski	66%	Ruda Śląska, Zabrze	61%
pszczyński	78%	Rybnik, rybnicki	83%
raciborski	77%	Sosnowiec	73%
tarnogórski	81%	bieruńsko-lędziński, Tychy	80%
wodzisławski	76%	żywiecki	78%
zawierciański	78%		

Sprawdzanie prac uczniów odbywało się w szkołach, ale było koordynowane przez OKE. Klucz odpowiedzi oraz schemat punktowania zadań został opublikowany na stronie internetowej OKE 9 lutego br. Natomiast 12 lutego w 22 miejscach naszego województwa 29 trenerów przeprowadziło szkolenie przedstawicieli tych szkół, które zadeklarowały, że wykorzystają przesłane materiały do przeprowadzenia próbnego sprawdzianu. Przeszkolony w ten sposób nauczyciel koordynował ocenianie prac uczniów w szkole.

Charakterystyka zestawu zadań

Do każdej szkoły zostały przesłane trzy zestawy zadań: 1 standardowy dla uczniów bez dysfunkcji lub z dysleksją i 2 dostosowane dla uczniów niesłyszących i słabo słyszących oraz dla dzieci z trudnościami w uczeniu się.

Tabela 2. Przesłane do szkół zestawy egzaminacyjne

Typ zestawu	Tytuł zestawu
Dla uczniów bez dysfunkcji oraz uczniów z dysleksją	„Z biegiem rzeki”
Dla uczniów niesłyszących/ słabo słyszących	„Wiatr”
Dla uczniów z trudnościami w uczeniu się	„Herbata”

Nasza analiza dotyczy standardowego zestawu zadań. Zestaw zawierał 25 zadań, w tym 20 zamkniętych (uczeń wybierał jedną odpowiedź spośród czterech podanych) oraz 5 otwartych (uczeń formułował własną odpowiedź).

Zadania zestawu sprawdzały umiejętności zawarte w standardach wymagań egzaminacyjnych: **czytanie** (1), **pisanie** (2), **rozumowanie** (3), **korzystanie z informacji** (4) oraz **wykorzystywanie wiedzy w praktyce** (5).

Czas przeznaczony na rozwiązanie zestawu zadań, podobnie jak na sprawdzianie, był równy 60 minut. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi mieli prawo do wydłużenia czasu o dodatkowe 30 minut.

Tabela 3. Plan zestawu egzaminacyjnego dla uczniów bez dysfunkcji oraz uczniów z dysleksją

Standard	Maksymalna liczba punktów	% udział badanych umiejętności	Numery zadań
Czytanie (1)	10	25%	1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 12, 18, 19
Pisanie (2)	12	30%	21, 24.II - III, 25.I - III, 25.VI - IX
Rozumowanie (3)	8	20%	7, 10, 16, 20, 22, 23.I -II, 25.V
Korzystanie z informacji (4)	2	5%	17, 25.IV
Wykorzystywanie wiedzy w praktyce (5)	8	20%	8, 11, 13, 14, 15, 23.III - IV, 24.I

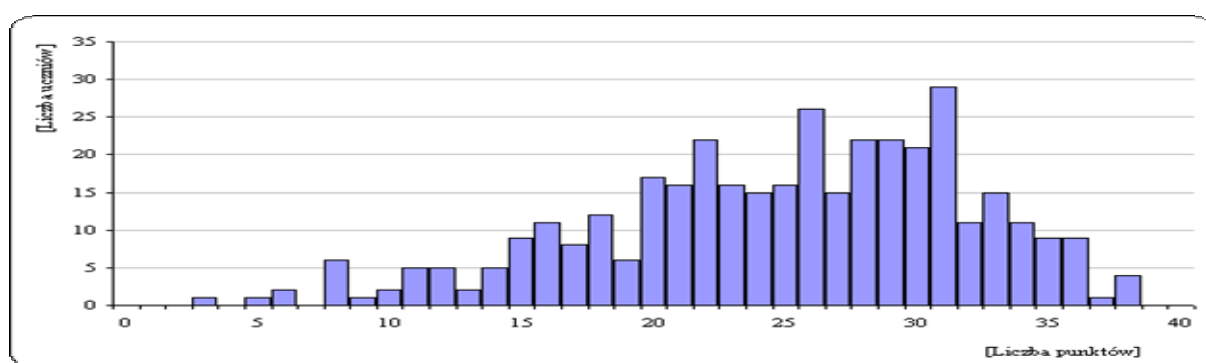
Uczeń rozwiązujący zadania zestawu standardowego mógł łącznie uzyskać 40 punktów - 20 punktów za zadania zamknięte i 20 za zadania otwarte.

Podstawowe wskaźniki statystyczne charakteryzujące osiągnięcia uczniów w analizowanej próbie

Każda szkoła, która zadeklarowała przeprowadzenie próbnego sprawdzianu została poproszona o przesłanie do OKE prac pierwszego i ostatniego ucznia z listy zdających, np A01 i D25. Wszystkie informacje dotyczące osiągnięć uczniów na próbnym sprawdzianie zostały opracowane na podstawie analizy prac przysłanych przez szkoły.

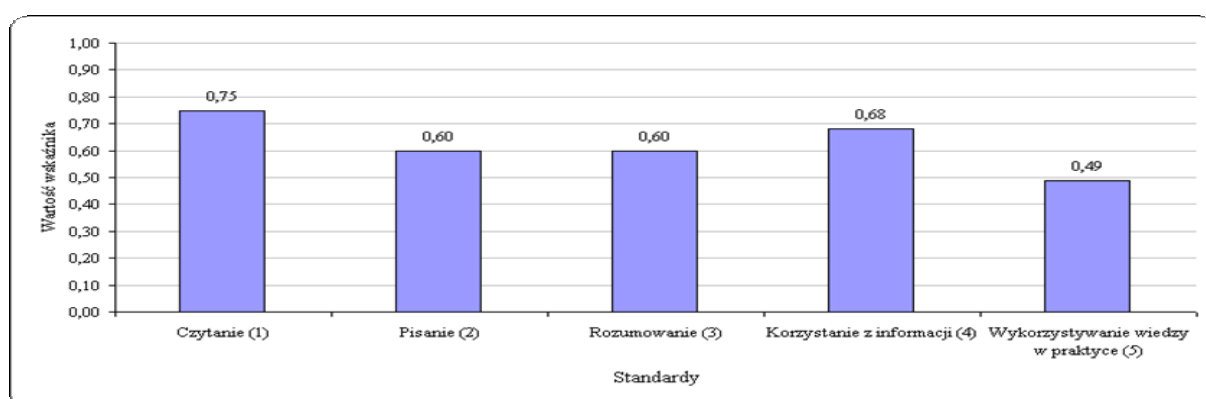
Średnia arytmetyczna wyników uzyskanych przez uczniów, których prace zostały przesłane do OKE wynosi 24,9 punktu, co stanowi 62% możliwych do zdobycia punktów. Najczęściej uzyskiwany był wynik 31 punktów. Test egzaminacyjny okazał się umiarkowanie trudny ($p=0,62$). Wyniki rozłożyły się w przedziale od 3 do 38 punktów.

Wykres 1. Rozkład wyników próbnego sprawdzianu uzyskanych przez uczniów, których prace zostały poddane analizie

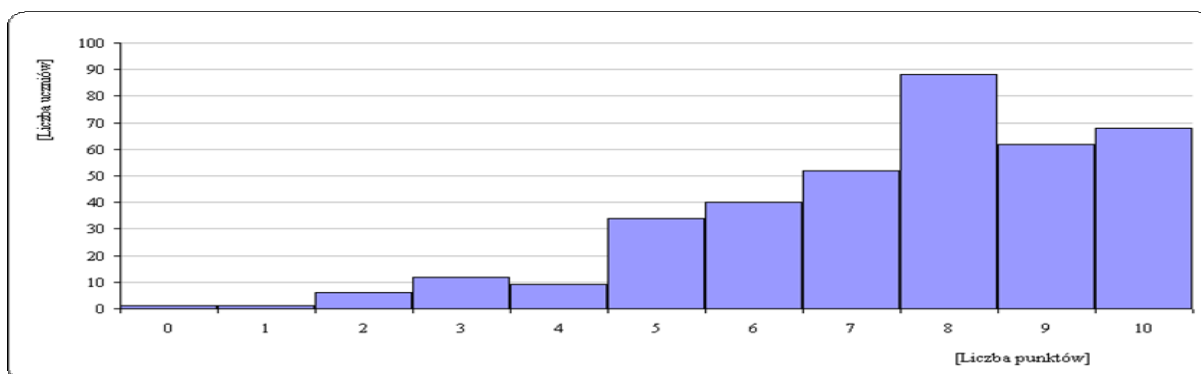

Dla uczniów, których prace zostały przeanalizowane, najłatwiejsza okazała się umiejętność czytania, najtrudniejsze było wykorzystywanie wiedzy w praktyce. Umiejętności pisanie, rozumowania i korzystania z informacji okazały dla tych uczniów umiarkowanie trudne.

Wykres 2. Łatwość standardów

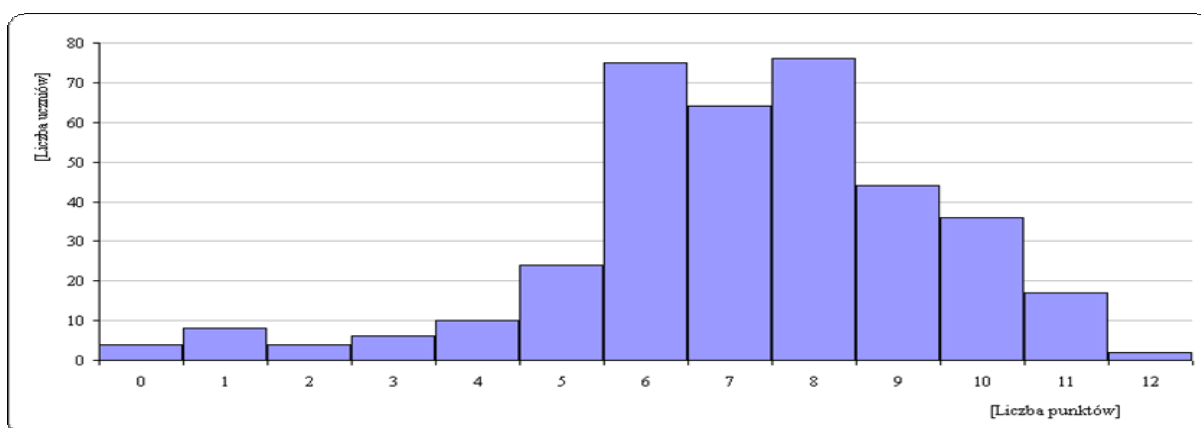

Wykres 3. Rozkład punktów w standardzie 1 - *czytanie*

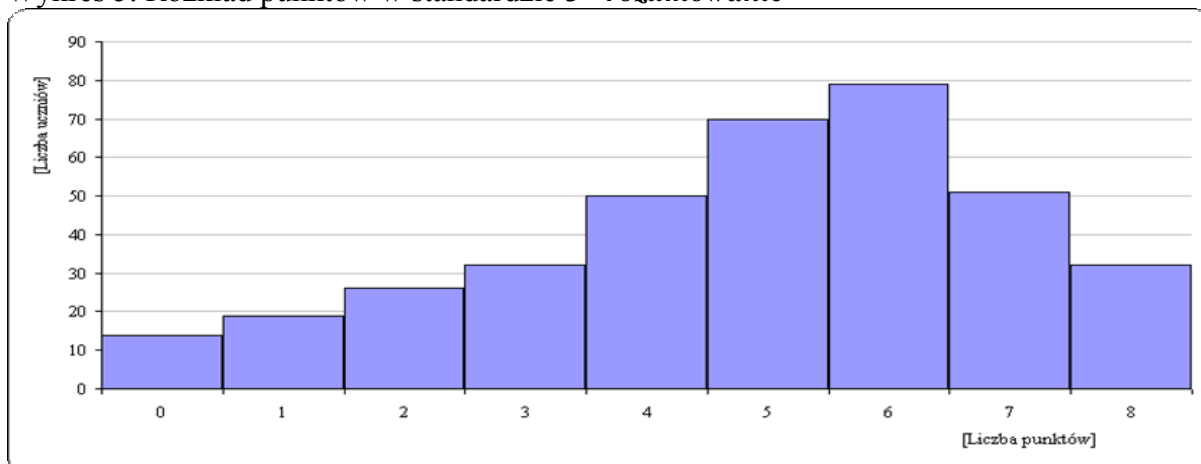
Średnia arytmetyczna punktów uzyskanych za zadania standardu 1. wyniosła 7,5 punktu, czyli 75% punktów możliwych do uzyskania. Najczęściej uzyskiwany wynik to 8 punktów.

Wykres 4. Rozkład punktów w standardzie 2 - *pisanie*

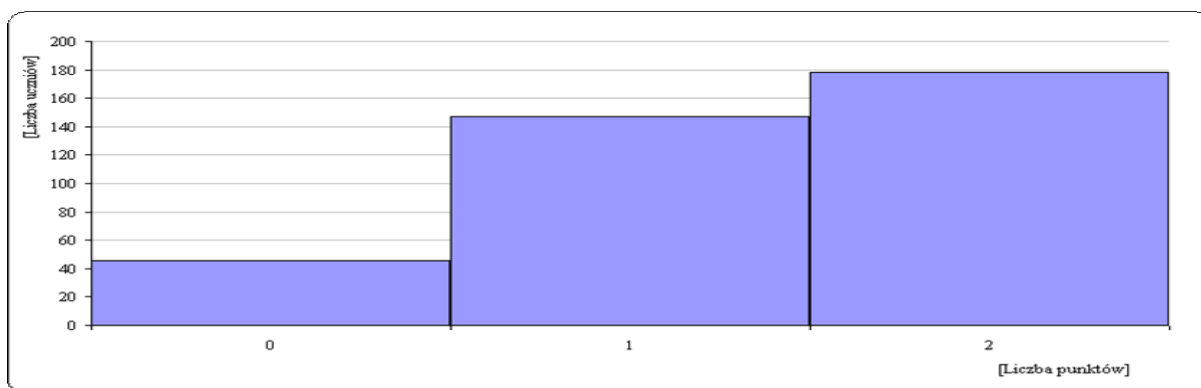
Średnia arytmetyczna punktów uzyskanych za zadania standardu 2. wyniosła 7,2 punktu, czyli 60% punktów możliwych do uzyskania. Najczęściej uzyskiwany wynik to 8 punktów.

Wykres 5. Rozkład punktów w standardzie 3 - *rozumowanie*

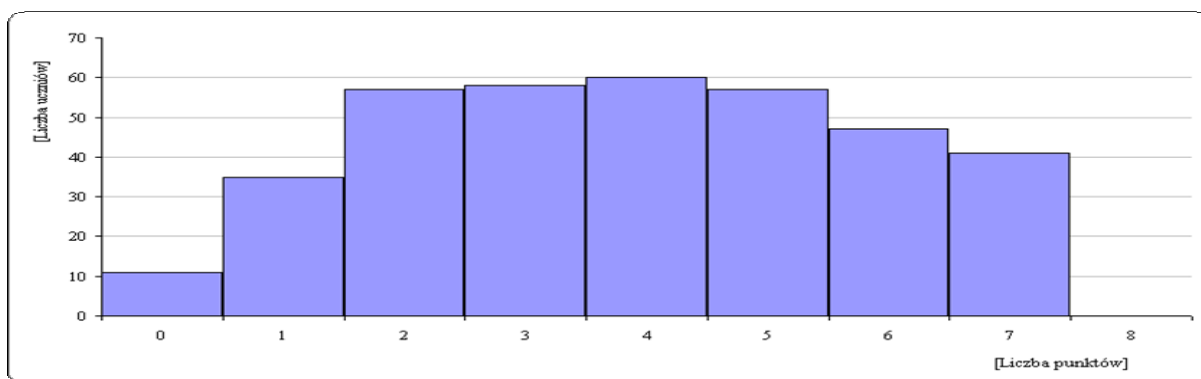
Średnia arytmetyczna punktów uzyskanych za zadania standardu 3. wyniosła 4,8 punktu, czyli 60% punktów możliwych do uzyskania. Najczęściej uzyskiwany wynik to 6 punktów

Wykres 6. Rozkład punktów w standardzie 4 – *korzystanie z informacji*

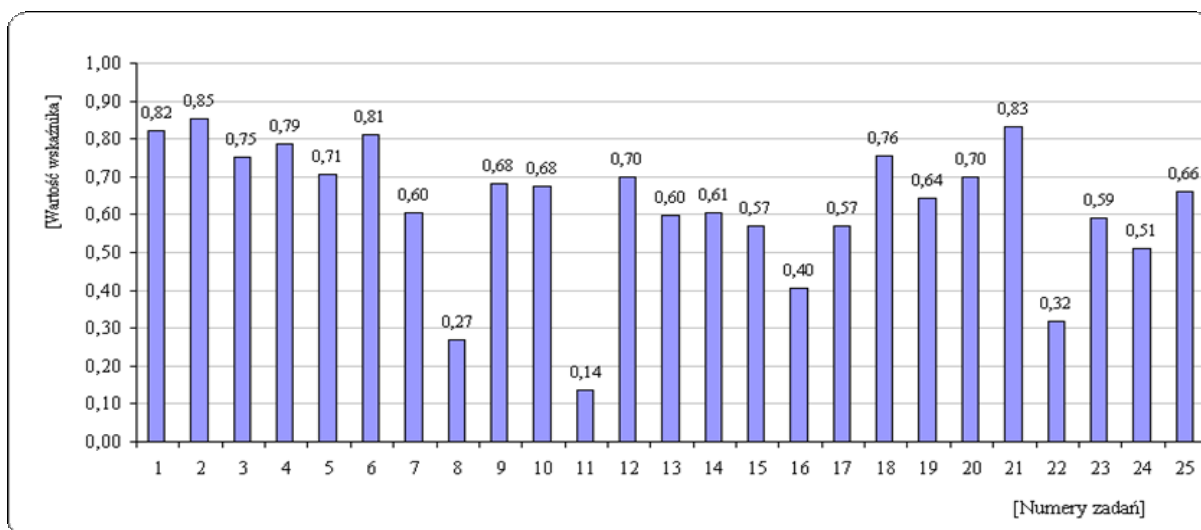
Średnia arytmetyczna punktów uzyskanych za zadania standardu 4. wyniosła 1,4 punktu, czyli 70% punktów możliwych do uzyskania. Najczęściej uzyskiwany wynik to 2 punkty.

Wykres 7. Rozkład punktów standardzie 5 – *wykorzystywanie wiedzy w praktyce*

Średnia arytmetyczna punktów uzyskanych za zadania standardu 5. wyniosła 3,9 punktu, czyli 49% punktów możliwych do uzyskania. Najczęściej uzyskiwany wynik to 4 punkty.

Wykres 8. Łatwość zadań

W zestawie egzaminacyjnym najtrudniejsze okazało się zadanie 11, a najłatwiejsze zadanie 2. Przeważająca większość to zadania umiarkowanie trudne (44%) i łatwe (40%).

Tabela 4. Zadania ze względu na współczynnik łatwości

Wartość wskaźnika łatwości	0 – 0,19	0,20 – 0,49	0,50 – 0,69	0,70 – 0,89	0,90 - 1
Interpretacja wskaźnika	bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Numery zadań zamkniętych	11	8, 6	7, 9, 10, 13, 14, 15, 17, 19	1, 2, 3, 4, 5, 6, 12, 18, 20	-
Numery zadań otwartych	-	22	23, 24, 25	21	-

Tabela 5. Kartoteka zastosowanego testu

Numer zadania	Sprawdzana umiejętność Uczeń:	Wartość wskaźnika	Standard	Liczba punktów	Typ zadania		
1.	odczytuje informacje z tekstu legendy	0,82	1.1	1	WW		
2.	odczytuje informacje z tekstu legendy	0,85	1.1	1	WW		
3.	odczytuje informacje z tekstu legendy	0,75	1.1	1	WW		
4.	odczytuje informacje z tekstu legendy	0,79	1.1	1	WW		
5.	rozpoznaje porównanie	0,71	1.2	1	WW		
6.	rozpoznaje wyrazy dźwiękonaśladowcze	0,81	1.2	1	WW		
7.	umieszcza datę we właściwym wieku	0,60	3.1	1	WW		
8.	wykonuje obliczenia dotyczące długości	0,27	5.3	1	WW		
9.	odczytuje dane z tekstu źródłowego	0,68	1.1	1	WW		
10.	opisuje sytuację przedstawioną w zadaniu za pomocą wyrażenia arytmetycznego	0,68	3.5	1	WW		
11.	wykorzystuje w sytuacjach praktycznych własności zjawiska ruchu	0,14	5.5	1	WW		
12.	odczytuje dane z rysunku	0,70	1.4	1	WW		
13.	wykorzystuje w sytuacjach praktycznych własności obiektów przyrodniczych	0,60	5.5	1	WW		
14.	wykorzystuje w sytuacji praktycznej własności liczb	0,61	5.5	1	WW		
15.	wykorzystuje w sytuacji praktycznej własności figur	0,57	5.5	1	WW		
16.	rozpoznaje własności figur i porównuje je	0,40	3.6	1	WW		
17.	wybiera źródło informacji	0,57	4.1	1	WW		
18.	odczytuje dane z tabeli	0,76	1.4	1	WW		
19.	odczytuje dane z tabeli	0,64	1.4	1	WW		
20.	rozpoznaje charakterystyczne własności liczb, porządkuje je	0,70	3.6	1	WW		
21.	przedstawia w postaci diagramu słupkowego dane zapisane w tabeli	0,83	2.4	1	KO		
22.	opisuje niekorzystne skutki działalności człowieka w środowisku naturalnym	0,32	3.2	1	KO		
23.	23.I	ustala sposób rozwiązania zadania wykonuje obliczenia dotyczące czasu	0,59	0,66	3.8	1	RO
	23.II			0,67	3.8	1	
	23.III			0,50	5.3	1	
	23.IV			0,51	5.3	1	
24.	24.I	rozumie potrzebę stosowania zasad bezpieczeństwa przestrzega norm ortograficznych przestrzega norm językowych	0,51	0,75	5.8	1	KO
	24.II			0,48	2.3	1	
	24.III			0,28	2.3	1	
25.	25.I	stosuje formę listu pisze na temat formułuje wypowiedź ze świadomością celu - zaprasza	0,66	0,89	2.1	1	RO
	25.II			0,91	2.1	2	
	25.III			0,95	2.2	1	

25.IV	dokonyje wyboru oferty zgodnie z podanym kryterium	0,79	4.2	1
25.V	uzasadnia wybór używając odpowiednich argumentów	0,80	3.4	1
25.VI	buduje spójny tekst	0,94	2.1	1
25.VII	przestrzega norm językowych	0,20	2.3	1
25.VIII	przestrzega norm ortograficznych	0,24	2.3	2
25.IX	przestrzega norm interpunkcyjnych	0,37	2.3	1

Podsumowanie

Wiele szkół skorzystało z propozycji przeprowadzenia próbnego sprawdzianu, uznając, że jest to dla uczniów szansa zaznajomienia się z sytuacją egzaminacyjną. Próbny sprawdzian umożliwił uczniom ocenę stopnia przygotowania do kwietniowego sprawdzianu.

Nauczyciele nie będący egzaminatorami, którzy reprezentowali szkołę na zorganizowanym przez OKE szkoleniu w zakresie stosowania schematu punktowania, podkreślają, jak ważna była dla nich możliwość zapoznania się z zasadami kryterialnego oceniania prac uczniów oraz przećwiczenia umiejętności takiego oceniania pod okiem trenerów.